

Forfatter: Baggesen, Jens

Titel: Udrag fra Labyrinten

Citation: Baggesen, Jens: "Labyrinten eller Reise gennem Tydskland, Schweitz og Frankrig", i Baggesen, Jens: *Labyrinten eller Reise gennem Tydskland, Schweitz og Frankrig*, udg. af TORBEN BROSTRØM, Gyldendal, 1971), s. 330. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-baggesen06-shoot-idm139952567768544/facsimile.pdf> (tilgået 17. april 2024)

Anvendt udgave: Labyrinten eller Reise gennem Tydskland, Schweitz og Frankrig

efter for indfaldet, der udnyttedes til det yderste i en vidtspunden, selvavlende ordleg. Den nye sprogmulighed, som „et henrykt Hiertes fritstrømmende naturlige Fornemmelser“ udløste, gav foruden nye orddannelser fornyede tanker og følelser. Et typisk eksempel er Lybeck-afsnittet, som står i „dobbeltthedens“ tegn – ud fra en erindring om en vittighed om byen hos Høibergs Henrik. Den bestemmer alle hans oplevelser og fremkaldes dertil en lille afhandling om dobbeltforholdet sjæl – legeme og gør til sidst ordene dobbelttydige, så han ikke viger tilbage for at udrede ligheden mellem gemene afføringsvanskeligheder og afføring af ideer. Dette bliver atter en impuls til at skrive dagbog for at undgå de forøgede tilpropninger, som rejseindtrykkene ellers kunne medføre. Den følsomme tid havde sine sider. Samtidig røber dette kompositionstema bogens ide: dobbelttheden i kunsten, i personligheden.

Sådanne sprog- og tankemusikalske sekvenser lykkes gang på gang i værket, mest beundringsværdigt måske i Mainz-afsnittets erotiske eventyr, hvor symbolikken også er tydeligst. Forfatteren er ganske klar over sin dygtighed og kommenterer dér sin fremgangsmåde i det allerede omtalte *Tilbageblik*, karakteriserer sin stil i de „foregaaende lave, kortnæbbede, egethaarige, barnagtige Siællandsfar-Kapitler.“ Andre steder er det portrættets kunst han dyrker, som i *Hamburg*, hvor han leverer dobbeltportrætter af Klopstock og skuespilleren Schrøder, dels i deres kunstneriske egenart, dels privat-aneddotisk. Standard-mønsteret finder vi i Frankfurt-kapitlet, hvor jødernes liv er beskrevet først artistisk-impresionistisk, derefter humanitært-reflekteret, i hvert sit afsnit.

Indfaldsrigdommen hindrer vel en gennemført kompositionsplan, og virkeligheden driller, idet planen i nogen grad bliver afhængig af rejsens begivenheder. Rejsedigtteren har for så vidt en vanskeligere opgave end romandigteren med dennes friere fiktionsdannelse. Det psykologiske mønster må filtreres frem uden hjælp af intrige, handling m. m., ganske som i de yngre *Labyrinter* i dansk litteratur fra H. C. Andersens rejsebøger, over Sophus Claussens, Johs. V. Jensens „Skovene“ til Tom Kristensens „En Kavalier i Spanien“, der alle som Baggesens er meget artistiske og selv-orienterede.